

століть. 1998. № 4. С. 61.

6. Ушкалов Л. Світ українського бароко. Харків, 1994. 256 с.

7. Шевчук В. Іван Величковський та Києво-Чернігівська поетична школа // Шевчук В. Муза Роксоланська. У 2 кн. Кн. 2. Пізнє бароко. Київ: Либідь, 2005. С. 192

8. Яковина О.П. Метафізика в українській поезії XVII століття: Іван Величковський. *Дивослово*. 2013. № 10. С. 57–60.

Метельська Марія Сергіївна,
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
факультет філології і журналістики,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Науковий керівник:

Любінецька Марія Ігорівна,
кандидат філологічних наук, викладач,
кафедра української та зарубіжної літератури
і методик їх навчання,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Інноваційні технології стали невід'ємною складовою сучасного навчального процесу. На уроках літератури важливо пропонувати завдання, що сприятимуть розвитку творчості, критичного мислення, вмінню аргументовано і детально висловлювати свої думки, враження та судження. Багато вчителів зазначають, що практикують поєднання традиційних методів навчання з новаторськими розробками. Це дає змогу задіяти кожного учня до активної роботи, враховуючи індивідуальні таланти та здібності. Щоб така інтеграція була виграшною, важливо усвідомити методику кожної освітньої технології, що

має свій алгоритм. При цьому варто орієнтуватися на конкретну тему, мету та тип уроку, які задають вихідні параметри та вимоги.

У межах дистанційного навчання особливої популярності набули інтерактивні, мультимедійні, ігрові та проєктні технології. При цьому, як зазначає доктор педагогічних наук Н. Р. Грицак, візуальна складова стає важливим аспектом уроку літератури. Опираючись на добре продуманий матеріал, ефективним є метод кроссенсу, який можна застосовувати на будь-якому етапі уроку. Це свого роду ребус, в який зашифровується, наприклад, назва твору, тема уроку тощо. Основа техніки – асоціативний зв'язок, якісна вибірка зображень та ігровий елемент. Дієвим інструментом, що унаочнює процес мислення та структурує інформацію, є ментальна карта. Цю технологію можна використовувати при вивченні великих текстів, біографій письменників, адже такий спосіб дає змогу зафіксувати усі деталі та тонкощі матеріалу. Якщо на уроці літератури є необхідність встановити та зафіксувати причинно-наслідкові зв'язки, здійснити аргументований вибір, то для цього чудово підійде метод «Фішбоун» (діаграма у формі «риб'ячого скелета»). Для вивчення, до прикладу, літературної казки, можна застосувати діаграму Вена, яка фіксує спільні особливості з народною казкою, та увиразнює відмінні риси жанру.

Урок вивчення нового матеріалу можна супроводжувати технікою «Insert», яку розробив британський психолог Едвард де Боно. В її основі – маркування тексту на блоки, де учні зазначають те, що відоме, що заперечує їхні уявлення, що є цікавим і несподіваним, а також те, про що хочеться дізнатися більш детально. Це дає змогу вчителю детально та повно пропрацювати проблематику тексту та його ідейне наповнення. Для формування діалогу про враження від прочитаного літературного твору, пропонуємо застосовувати «Літературні листи». Суть полягає у тому, щоб фіксувати на папері свої думки щодо прочитаного у формі листа, де обов'язковим елементом буде зацікавленість роздумами сусіда по парті.

Методисти зазначають, що інноваційні технології на уроках літератури можуть використовуватися для досягнення різних цілей. Наприклад, Т. М. Шарова, Ю. Г. Пінігіна вважають, що інформаційні технології здатні «якісно підвищувати загальнокультурний розвиток учнів, сприяючи подальшому вдосконаленню їх навичок володіння комп'ютерною технікою. Це сприяє формуванню мовних компетенцій, підвищення мотивації у вивченні української літератури» [4]. А Т. І. Кулик зазначає, що використання інноваційних технологій «допомагає урізноманітнити форми і методи роботи, зацікавити учнів предметом, покращити рівень знань» [3].

Отже, використання інноваційних технологій для вивчення літератури зумовлене викликами часу. Вважаємо, що складовими ефективного та успішного уроку є глибокі теоретичні знання щодо методів та технологій навчання, ретельна підготовка та творчий підхід вчителя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Грицак Н. Інноваційні підходи до вивчення зарубіжної літератури у вищій школі. Освітологічний дискурс. 2018. № 1-2 (20-21). С. 188–199.
2. Пометун О. Сучасний урок інтерактивних технологій навчання., наук. метод. Посібник. Київ: В-во А.С.К., 2004. 192 с.
3. Кулик Т.І. Інтерактивні технології на уроках української літератури. [Електронний ресурс]. URL: <https://novaosvita.com/wp-content/uploads/2022/02/ModScResParadigm-Kyiv-Jan2022.pdf#page=23> (дата звернення 08.11.2023).
4. Шарова Т.М., Пінігіна Ю.Г. Особливості використання інноваційних технологій під час викладання української літератури. [Електронний ресурс]. URL: http://eprints.mdupu.org.ua/id/eprint/4091/1/sharova_pinigina_2016_219.pdf (дата звернення 10.11.2023).